

А. Дубій

**МУЗИЧНА НУМІЗМАТИКА СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ В СИСТЕМІ
КРОСКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ : ВІД АРХЕОЛОГІЧНОГО АРТЕФАКТУ ДО
МИСТЕЦЬКОЇ ПРАКТИКИ¹**

Мета дослідження. У статті вперше концептуалізовано поєднання **музичної нумізматики та музичного театру**, де антична монета розглядається як **мікрокосмос культурного універсуму та багатогранний феномен у системі сучасного кроскультурного діалогу**. Крізь призму філософської концепції **Анаксагора про гомемерії** («все у всьому») обґрунтовано роль монетної іконографії як концентрованого носія смислів та семіотичного коду. Це дозволяє трактувати монету не просто як об'єкт історичної класифікації, а як структурну модель сценічної дії та справжній **«протосценарій»** театрального перформансу у актуальній науковій та мистецькій рецепції.

Методологія дослідження базується на іконографічному аналізі, семіотичному підході та методах органологічної реплікації. У науковому вимірі висвітлено досвід відтворення ліри Гермеса за допомогою лазерного сканування та 3D-моделювання, що дозволило поєднати візуальну автентичність артефакту з професійними акустичними характеристиками.

Результати та висновки. У мистецькій площині вперше проаналізовано трансформацію нумізматичного об'єкта в **«протосценарій» театральної дії**. Автор визначає **«протосценарій»** як первинну іконографічну матрицю, що містить у собі наперед задану сценографічну формулу: склад ансамблю, просторову динаміку жестів та емоційно-ритмічну структуру ритуального дійства. Зокрема, на прикладі золотого ауреуса імператора Гети та сучасної постановки трагедії **«Геракл»** показано, як монетна композиція як мікрокосмос культурного універсуму задає мізансцену вистави, перетворюючи статичний знак на живу перформативну реальність. У висновках обґрунтовано трирівневе функціонування артефакту; доведено, що поєднання органологічної точності з художньою рецепцією дозволяє подолати часову дистанцію між античним артефактом та глядачем; визначено монетну іконографію як **«протосценарій»**, що задає сценографічну формулу сучасної театральної дії.

Ключові слова: музична нумізматика Стародавнього світу, нумізматична іконографія, музична культура, Анаксагор, гомемерії, кроскультурний діалог, мистецька рецепція, культурні повороти, органологічна реплікація, 3D-моделювання, протосценарій

DOI 10.34079/2518-1343-2026-16-31-67-74

Це стаття відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND 4.0
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.uk>

¹ Матеріали статті пройшли апробацію на Міжнародній науково-практичній конференції «Кроскультурний діалог науки і мистецької практики в музичному театрі доби високих технологій» (Київ, 25–27 березня 2026 р.).

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю пошуку нових методологічних підходів до інтерпретації античної культурної спадщини в сучасному мистецькому просторі. У час інтенсивного кроскультурного діалогу музична нумізматика постає не лише як історичне джерело, а як живий семіотичний код, що потребує актуалізації через новітні технології та сценічні практики.

Проблема, що потребує розгляду, полягає у подоланні розриву між академічним вивченням нумізматичного артефакту як застиглого об'єкта минулого та його функціонуванням як динамічного «протосценарію» у сучасному перформансі.

Аналіз публікацій. Проблематика музичної нумізматики Стародавнього світу має широкий міждисциплінарний характер, поєднуючи джерелознавчу базу археології та нумізматики з аналітичним інструментарієм музикознавства, театрознавства та культурології. Це зумовлює фрагментарність її дослідження в сучасному науковому дискурсі.

У працях, присвячених нумізматичній іконографії, антична монета розглядається передусім як історичне джерело, що фіксує знакові державно-політичні та релігійні процеси. Фундаментальну базу для такого підходу становлять класичні каталоги (British Museum Catalogue; Sylloge Nummorum Graecorum; Roman Imperial Coinage, 1923–1994), а також праці вітчизняних дослідників В. Анохіна (1977, 1986, 1989) та П. Каришковського (2003). У цих нумізматичних студіях аналізуються зображення божеств, ритуальних сцен і символів як складових візуальної репрезентації влади та сакрального порядку. Водночас ці дослідження, як правило, не виходять за межі описово-класифікаційного або іконографічного підходу.

Сучасні дослідження відкривають новий простір для міждисциплінарного аналізу взаємозв'язків мистецтва та нумізматики. Зокрема, у праці В. В. Ластовського (2014) аналізується монета як витвір медальєрного мистецтва та результат взаємовпливу політичних і соціокультурних чинників. Натомість С. А. Василик (2016) фокусується на музичній символіці сучасних монет як засобі репрезентації національної культури. Попри цінність цих студій, автори розглядають артефакт як статичний об'єкт візуальної культури, тоді як його потенціал як динамічного «протосценарію» театральної дії залишається поза увагою дослідників.

У музикознавчому аспекті значну увагу приділено реконструкції давніх музичних інструментів. Показовою є праця Н. Кумартзіса, Д. Дзетзіса, П. Кіратсіса та Р. Г. Котсакіса (Koumartzis et al., 2015), у якій здійснено реконструкцію ліри Гермеса із застосуванням технологій 3D-сканування та комп'ютерного моделювання. У цьому дослідженні обґрунтовано можливість поєднання візуальної автентичності артефакту з його акустичною верифікацією, що відкриває нові перспективи для органологічних студій.

Логічним продовженням процесу реконструкції є вихід за межі суто технічних параметрів інструмента до його функціонування в живому соціокультурному просторі. Зокрема, у дослідженнях античного театру Т. Мура (Moore, 2019) верифікатором для відтворення авлоса стає саме його сценічна візуалізація та акустична роль. Аналізуючи постановку «Геракл», дослідник показує, як цей інструмент у сценічному просторі трагедій Евріпіда трансформується з археологічного артефакту на темброво-акустичний маркер прадавньої епохи з її глибокими світоглядними смислами. У контексті нашого дослідження ми доводимо, що основою для такої сценічної реанімації може виступати саме музична нумізматика. Таким чином, зафіксований на монеті статичний образ стає самостійним драматургічним чинником – «протосценарієм», що формує емоційно-смыслову тканину сучасної вистави.

Незважаючи на традиційну орієнтацію нумізматики на економічні та політичні аспекти, у роботі вперше застосовано комплексний підхід до аналізу нумізматичної

іконографії в контексті музично-театральної практики. Якщо раніше монети вивчалися як засіб обігу або атрибут влади, проте їхній потенціал як візуальних **«протосценаріїв»** античного перформансу залишався поза увагою дослідників. Наш підхід дозволяє трактувати зображені на монетах сцени не як статичні картинки, а як динамічні кадри сакрально-театральної дії, що відкриває принципово нові можливості для реконструкції домодерної музично-театральної культури.

Попри наявність зазначених напрямів, у сучасному науковому дискурсі практично відсутній інтегративний підхід, що поєднував би нумізматику та музикознавчі джерела у межах методології «культурних поворотів» (за Доріс Бахман-Медік)². Зокрема, «іконічний поворот» дозволяє трактувати монетну іконографію не як пасивну ілюстрацію, а як самодостатнє джерело смислотворення. Водночас «перформативний поворот» обґрунтовує перехід від статичного зображення до динаміки театральної дії, що дозволяє дослідити потенціал античної монети як структурної моделі та «протосценарію» сучасного перформансу.

Таким чином, інтерпретація музичної нумізматики як «протосценарію» сучасної перформативної реальності не отримала системного наукового осмислення, що й визначає **новизну** та **актуальність** цього дослідження.

*Рис. 1. Аполлон на Омфалі
з п'ятиструнною лірою
(Синопа, Пафлагонія,
срібна тетрадрахма, бл. 225 р.
до н.е.)*

*Джерело: © British Museum,
1960,0601.2.*

Музична нумізмика Стародавнього світу постає не лише об'єктом історичної класифікації, а й **мікрокосмом культурного універсуму**. У контексті філософської концепції Анаксагора (бл. 500–428 до н. е.) про **гомеомерії** («насіння всіх речей») та його принципу «все у всьому» (Туренко, 2026), монета виступає концентрованим носієм смислів, де в обмеженому фізичному просторі закарбовано цілісну картину буття. Через іконографію музичних інструментів або божеств, які пов'язані з музичним мистецтвом (Рис. 1), вона перетворюється на **семіотичний ключ** до метафізичного простору прадавніх цивілізацій, функціонуючи як візуальна «мантра», що вібрує глибоким сакральним смислом і забезпечує онтологічний зв'язок індивіда з божественним порядком.

Саме через інтелектуальне дешифрування цього коду стає можливим перехід від кабінетної науки до актуальних

мистецьких стратегій і практик. У науковому вимірі нумізматику іконографія дозволяє здійснити **органологічну реплікацію** інструментарію (відтворення

² Див.: Bachmann-Medick D. *Cultural Turns : New Orientations in the Study of Culture*. Berlin; Boston : De Gruyter, 2016. 314 p. Концепція **«культурних поворотів»** передбачає зміну парадигми дослідження: від аналізу культури як статичної системи знань до вивчення її через динамічні категорії (зображення, дію, простір тощо), що дозволяє інтегрувати методи різних гуманітарних дисциплін, зокрема нумізматики.

конструкції і фізичних характеристик) та реконструювати його акустичні параметри (зокрема через 3D-моделювання). Прикладом є дослідження грецьких науковців (Н. Кумартзіса, Д. Дзетзіса, П. Кіратсіса та Р. Г. Котсакіса), які у такий спосіб відтворили ліру Гермеса. Процес розпочався з вивчення нумізматичної та вазописної іконографії цього інструмента та лазерного сканування автентичних матеріалів (панцира черепахи), що дозволило створити точну CAD-модель (англ. *Computer-Aided Design* – систему автоматизованого проектування, що дозволяє створити об'ємну цифрову копію об'єкта). У подальшому, завдяки аудіоаналізу в спеціальних безлунних камерах, було підтверджено, що реконструйований інструмент не лише візуально відтворює античний прототип, а й має високі акустичні характеристики, придатні для сучасного професійного музичного виконавства (Koumartzis et al., 2015, pp. 324–346).

Проте мистецька рецепція³ у сучасному музичному театрі виходить за межі зовнішнього копіювання форми інструмента. Монета виступає своєрідним **онтологічним камертоном**, що слугує відправною точкою для творчого пошуку. Через неї митець реконструює не лише форму, а й метафізику звукового простору епохи, де музичні образи були ключем до розуміння світоустрою. Нумізматична іконографія стає транслятором прадавньої етики, сакральної сили та духу минулих культур.

Глибинний зміст такої рецепції виявляється у здатності артефакту активувати його приховані, трансцендентні сенси. Ця концепція яскраво розкривається через образ так званого «**Обола Харона**»⁴, що традиційно інтерпретується як плата за перехід у потойбіччя, але в ширшому сенсі є **активацією культурного коду колективної пам'яті** – того спільного культурного досвіду, що зберігає уявлення багатьох поколінь про межу між життям і смертю. У сучасному екранному мистецтві, зокрема у фільмі «Битва титанів» (реж. Л. Летер'є, 2010), монета, отримана Персеєм від Зевса, постає саме таким **медіумом** між сакральним та профанним. Вона структурує межу між світами, перетворюючись із мертвого артефакту на живий символ, що санкціонує вхід людини у трансцендентне...

Завершальним етапом цієї трансформації є сучасна сценічна практика, де реконструйований за нумізматичними даними інструментарій стає частиною живого дійства. Це дозволяє подолати дистанцію між простором Стародавнього світу та сучасним глядачем. Таким чином, музична нумізматика поєднує наукову точність із художньою інтерпретацією, забезпечуючи актуалізацію **музичного універсуму минулого** в сучасному культурному полі.

Пропонуємо розглянути особливий вектор актуалізації музичної нумізматики, де монетна композиція може постати як первинна мізансцена театральної дії. Артефакт перестає бути лише джерелом інформації про інструментарій чи міфологічні образи, перетворюючись на **протосценарій**.

Яскравим прикладом для такої режисерської стратегії є реверс золотого **ауреуса**⁵ імператора Гети (бл. 207 р. н. е.), де закарбовано сцену весілля Бахуса та Аріадни (Рис. 2). Ця композиція з менадою, що тримає тимпан, та сатиром з авлосом є фактично готовою сценографічною формулою вистави. Вона задає не лише склад ансамблю

³ **Мистецька рецепція** – це процес активного сприйняття, засвоєння та інтерпретації творів мистецтва глядачем, слухачем або читачем

⁴ **Обол** – одна з найдрібніших одиниць грошової системи Стародавньої Греції (за вартістю це 1/6 драхми) (Зварич, 1972, с. 99). Метафорична плата за проїзд у потойбіччя перевізнику Харону (Малєєв, 1999, с. 209).

⁵ **Ауреус** (лат. *aureus* – золотий) золота римська монета, регулярний випуск якої було запроваджено Гайєм Юлієм Цезарем (бл. 100–44 рр. до н. е.) після завершення його переможних воєнних кампаній (Зварич, 1972, с. 20).

(тимпан та авлос), а й просторову динаміку, ритміку жестів та емоційну напругу сакрального дійства. У сучасній постановці ця нумізматична сцена може слугувати «початковим кадром», який оживає, розгортаючись із площини монети в тривимірний простір сцени, долаючи часову прірву через живий звук реконструйованих інструментів.

Підтвердженням практичної реалізації цього підходу «оживлення» античного коду в сучасному просторі є сценічна версія трагедії Евріпіда «Геракл» (реж. К. Симон, Нью-Йорк, 2017) (The Center for the Study of Ancient Greek Drama and Culture, 2017). У цій виставі реконструкція авлоса (виконавець – К. Армстронг) перестає бути лише органологічним експонатом і стає активним учасником сценічної дії. Розташування музиканта на периферії сцени створює ту саму «сценографічну формулу» та просторову динаміку, що закарбована на античних монетах (зокрема, на ауреусі імператора Гети). Різке, емоційно насичене звучання інструмента в діалозі з жіночим соло-вокалом (монодією) не просто супроводжує текст, а функціонує як онтологічний медіум, що долає часову прірву та занурює сучасного глядача у метафізичну атмосферу давньогрецької драми. Дослідник Т. Мур, аналізуючи цю постановку (Moore, 2019), підкреслює «метатеатральну» роль реконструйованого авлоса. Інструмент не просто супроводжує дію, а стає звуковим втіленням божевілья Геракла, яке уособлює богиня несаможитості Лісса. Використання британським музикантом-віртуозом К. Армстронгом автентичних античних ладів та дисонуючих мікроінтервалів дозволяє музиці виступати самостійним актором. Вона створює цілісний звуко-тембровий смисловий образ, що керує емоційною напругою сцени та стає акустичним втіленням некерованої стихії безумства.

*Рис. 2. Сцена весілля
Бахуса і Аріадни
у супроводі сатира з авлосом
і менади з тимпаном
(Рим, ауреус, Гета, бл. 207 р.)
Джерело: Numismatica Ars Classica,
Аукціон 117, Лот 760.*

У такій перспективі музична нумізматики відкривається не лише як галузь історичного дослідження, а як особлива форма культурної пам'яті, у якій перетинаються різні вектори часу. Монета, створена у конкретному історичному моменті, зберігає образ музичного світу прадавньої епохи; науковий аналіз повертає цьому образу його семіотичну і органологічну структуру; зрештою сучасна мистецька практика надає йому нові перформативної реальності. Таким чином один і той самий артефакт послідовно функціонує у трьох площинах – як історичний знак, як об'єкт наукового дешифрування і як джерело творчої інтерпретації.

Саме в цій здатності переходити між різними культурними площинами існування і полягає унікальність музичної нумізматики. Монета виявляється відправною точкою, від якої давній образ музики продовжує свій рух крізь століття, підпадаючи під різні

ракурси бачень та набуваючи повноти смислу в культурному просторі кожної нової епохи...

У результаті дослідження встановлено, що музична нумізматика Стародавнього світу є унікальною формою культурної пам'яті та мікрокосмосом культурного універсуму, де перетинаються різні вектори часу. Монета, закарбована у конкретному історичному моменті, зберігає сакральний образ музичного світу прадавньої епохи як концентрований семіотичний код, а сучасна мистецька практика надає йому нової перформативної реальності через механізми кроскультурного діалогу.

Основними результатами роботи є:

— **вперше концептуалізовано синтез музичної нумізматики та музичного театру** в межах кроскультурного діалогу, що дозволило змінити статус античної монети з пасивного об'єкта класифікації на активний семіотичний медіум перформансу;

— **обґрунтовано трирівневе функціонування артефакту:** як історичного знака, як об'єкта наукового дешифрування (органологічна реплікація) та як джерела творчої інтерпретації (мистецька рецепція);

— **ідентифіковано монетну іконографію як «протосценарій»** – первинну матрицю, що містить у собі готову сценографічну формулу, склад ансамблю та мізансцену ритуалу, необхідні для сучасної сценічної реконструкції;

доведено, що поєднання органологічної точності з художньою рецепцією забезпечує онтологічний зв'язок між архаїчним артефактом та актуальним сценічним простором, актуалізуючи прадавню спадщину через живу перформативну реальність.

Бібліографічний список

- Анохін, В. А., 1977. *Монетне дело Херсонеса (IV в. до н. е. – XII в. н. е.)*. Київ : Наукова думка. 175 с.
- Анохін, В. А., 1986. *Монетне дело Боспора*. Київ : Наукова думка. 178 с.
- Анохін, В. А., 1989 *Монети античних міст Північно-Західного Причорномор'я*. Київ : Наукова думка. 128 с.
- Василик, С. А., 2016. *Українська музична нумізматика*. Музична наука в Україні.. Вип. 11. сс. 37–44. [онлайн] Доступно : <<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/27653/03-Vasylyk.pdf?sequence=1>> [Дата звернення 14.04.2026].
- Зварич, В. В., 1972. *Нумізматичний словник*. Львів : Вища школа. 147 с.
- Каришковский П. О., 2003. *Монетное дело и денежное обращение Ольвии (VI в. до н. э. – IV в. н. э.)*. – Одесса : А. С. Фридман. 684 с.
- Ластовський, В. В., 2014. *Мистецтво і нумізматика: функціональний зв'язок*. Питання історії науки і техніки. № 4. сс. 73–77. [онлайн] Доступно : <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pint_2014_4_11> [Дата звернення 14.04.2026].
- Малєєв, Ю. М., 1999. *Словник археологічних термінів: навч. посіб.* Київ : Стиль. 240 с.
- Туренко В. Е. *Анаксагор*. Велика українська енциклопедія. [онлайн] Доступно : <<https://vue.gov.ua/Анаксагор>> [Дата звернення 14.04.2026].
- Bachmann-Medick, D., 2016. *Cultural Turns : New Orientations in the Study of Culture*. Berlin; Boston : De Gruyter. 314 p.
- British Museum Catalogue (BMC)*. The British Museum Collection Online. [онлайн] Доступно : < <https://www.britishmuseum.org/research/publications/online-research-catalogues>> [Дата звернення 14.04.2026].
- Roman Imperial Coinage (RIC)* / ed. by C. H. V. Sutherland, R. A. G. Carson. Vol. I–X. London : Spink & Son, 1923–1994.

- Sylloge Nummorum Graecorum (SNG)*. The British Academy Project. [онлайн] Доступно : <http://www.sylloge-nummorum-graecorum.org> [Дата звернення 14.04.2026].
- Euripides' Herakles: Greek Tragedy with Ancient Music* / The Center for the Study of Ancient Greek Drama and Culture. 2017. [онлайн] Доступно : <https://www.youtube.com/watch?v=gM4sYJ7hdqg> [Дата звернення 14.04.2026].
- Koumartzis, N., Tzetzis, D., Kyratsis, P., & Kotsakis, R. G. (2015). *A New Music Instrument from Ancient Times: Modern Reconstruction of the Greek Lyre of Hermes using 3D Laser Scanning, Advanced Computer Aided Design and Audio Analysis*. *Journal of New Music Research*, 44 (4), pp. 324–346. DOI: [10.1080/09298215.2015.1106563](https://doi.org/10.1080/09298215.2015.1106563).
- Moore, T., 2019. *Herakles by Euripides* (review). *Didaskalia*. Vol. 15. No. 4. [онлайн] Доступно : <https://www.didaskalia.net/issues/15/4/> [Дата звернення 14.04.2026].

References

- Anokhin, V. A., 1977. *Monetnoe delo Khersonesa* (IV v. do n. e. – XII v. n. e.) [Coinage of Chersonesos (4th century BC – 12th century AD)]. Kyiv : Naukova dumka. (in Russian).
- Anokhin, V. A., 1986. *Monetnoe delo Bospora* [Coinage of the Bosphorus]. Kyiv : Naukova dumka. (in Russian).
- Anokhin, V. A., 1989. *Monety antychnykh mist Pivnichno-Zakhidnoho Prychornomoria* [Coins of ancient cities of the North-Western Black Sea region]. Kyiv : Naukova dumka. (in Ukrainian).
- Bachmann-Medick, D., 2016. *Cultural Turns: New Orientations in the Study of Culture*. Berlin; Boston : De Gruyter.
- British Museum Catalogue (BMC). *The British Museum Collection Online*. Available at : <https://www.britishmuseum.org/research/publications/online-research-catalogues> (Accessed: 14 April 2026).
- Euripides' Herakles : Greek Tragedy with Ancient Music*, 2017. The Center for the Study of Ancient Greek Drama and Culture. Available at : <https://www.youtube.com/watch?v=gM4sYJ7hdqg> (Accessed : 14 April 2026).
- Karyshkovskiy, P. O., 2003. *Monetnoe delo i denezhnoe obrashchenie Olvii* (VI v. do n. e. – IV v. n. e.) [Coinage and monetary circulation of Olbia (6th century BC – 4th century AD)]. Odessa : A. S. Fridman. (in Russian).
- Koumartzis, N., Tzetzis, D., Kyratsis, P. & Kotsakis, R. G., 2015. *A New Music Instrument from Ancient Times: Modern Reconstruction of the Greek Lyre of Hermes using 3D Laser Scanning, Advanced Computer Aided Design and Audio Analysis*. *Journal of New Music Research*, 44 (4), pp. 324–346. doi: [10.1080/09298215.2015.1106563](https://doi.org/10.1080/09298215.2015.1106563).
- Lastovskiy, V. V., 2014. *Mystetstvo i numizmatyka: funktsionalnyi zviazok* [Art and numismatics: a functional connection]. *Pytannia istorii nauky i tekhniky*, 4, pp. 73–77. Available at : nbuv.gov.ua (Accessed : 14 April 2026). (in Ukrainian).
- Malieiev, Yu. M., 1999. *Slovnyk arkheolohichnykh terminiv* [Dictionary of archaeological terms]. Kyiv : Styl. (in Ukrainian).
- Moore, T., 2019. *Herakles by Euripides* (review). *Didaskalia*, 15 (4). Available at : <https://www.didaskalia.net/issues/15/4/> (Accessed : 14 April 2026).
- Roman Imperial Coinage (RIC), 1923–1994*. Ed. by C. Sutherland and R. Carson. London: Spink & Son.
- Sylloge Nummorum Graecorum (SNG)*. The British Academy Project. Available at : <http://www.sylloge-nummorum-graecorum.org> (Accessed: 14 April 2026).
- Turenko, V. E., 2026. *Anaksahor [Anaxagoras]*. *Velyka ukrainska entsyklopedia* [Great Ukrainian Encyclopedia]. Available at : <https://vue.gov.ua/Анаксагор> (Accessed : 14 April 2026). (in Ukrainian).

Vasylyk, S. A., 2016. *Ukrainska muzychna numizmatyka* [Ukrainian musical numismatics]. *Muzychna nauka v Ukraini*, 11, pp. 37–44. Available at : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/27653/03-Vasylyk.pdf?sequence=1> (Accessed: 14 April 2026). (in Ukrainian).

Zvarych, V. V., 1972. *Numizmatychnyi slovnyk* [Numismatic dictionary]. Lviv : Vyshcha shkola. (in Ukrainian).

Дата першого надходження статті: 15.03.2026 р.

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 02.04.2026 р.

Дата публікації: 29.04.2026 р.

A. Dubiy

MUSICAL NUMISMATICS OF THE ANCIENT WORLD WITHIN THE SYSTEM OF CROSS-CULTURAL DIALOGUE: FROM ARCHAEOLOGICAL ARTIFACT TO ARTISTIC PRACTICE

Relevance of the study. *The article explores musical numismatics of the Ancient World as a multifaceted phenomenon within the system of contemporary cross-cultural dialogue. The author treats the ancient coin not merely as an object of historical classification, but as a microcosm of the cultural universe and a semiotic code that facilitates the reconstruction of a holistic picture of the musical past. Through the prism of Anaxagoras' philosophical concept of homeomerics ("all in all"), the study substantiates the role of coinage iconography as a concentrated carrier of meanings in current scientific and artistic reception.*

Methodology. *The research methodology is based on iconographic analysis, a semiotic approach, and methods of organological replication. In the scientific dimension, the article highlights the experience of reconstructing the Lyre of Hermes using laser scanning and 3D modeling, which allowed for the combination of visual authenticity with professional acoustic characteristics.*

Results and findings. *In the artistic field, the transformation of a numismatic artifact into a "proto-scenario" for theatrical action is analyzed. The author defines a "proto-scenario" as a primary iconographic matrix that contains a pre-configured scenographic formula, including the composition of the ensemble, the spatial dynamics of gestures, and the emotional-rhythmical structure of the ritual action. Specifically, using the example of the golden aureus of Emperor Geta and the modern production of the tragedy "Herakles", it is demonstrated how the coin composition defines the scenographic formula of a performance, evolving from a static sign into a living performative reality. The results confirm that musical numismatics is an active tool for the actualization of ancient heritage in the contemporary cultural field.*

Conclusions. *The study establishes that musical numismatics of the Ancient World is a unique form of cultural memory. The main results are: the substantiation of the artifact's three-level functioning (as a historical sign, an object of scientific decoding, and a source of creative interpretation); the proof that combining organological precision with artistic reception bridges the temporal gap between the ancient artifact and the modern viewer; and the definition of coinage iconography as a "proto-scenario" that sets the scenographic formula for contemporary theatrical performance, actualizing ancient heritage in the modern cultural field.*

Keywords: *musical numismatics of the Ancient World, numismatic iconography, musical culture, Anaxagoras, homeomerics, cross-cultural dialogue, artistic reception, cultural turns, organological replication, 3D modeling, protoscript.*